

Yıldız Haritası

Öğretmen Kitapları Dizisi 9

Yıldız Haritası

Ahmet ALTIN, Aynur KILIÇ, Hüseyin FIRAT, Ercan ŞEKER, Emre YILMAZ, Harun MÜJDECİ, Okan KONAK, Mehmet Hakan DEĞİRMENCİ, Sağdet DENİZ, Saide DAĞDELEN, Seyhan DURU, Tuba BALIKCI, Zeynep TOPÇUOĞLU

Kapak Tasarımı

Dr. Enes BAŞAK

Mizanpaj

Mesut BAŞAK

Editör

Ayşe BAŞAK

1. Basım, Mayıs 2023

ISBN

978-605-184-537-1

Yayınevi

SAGE Yayıncılık Rek.Mat.San.Tic.Ltd.Şti.

Kazım Karabekir Caddesi

Uğurlu İş Merkezi No: 97/24

İskitler – Ankara

Tel: 444 9 296

Sertifika No: 47603

Ankara/TÜRKİYE

Baskı

BİZİM DİJİTAL MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Serhat Mahallesi Uzaççağı Caddesi, 1128.Sok. No:6 Ostim/ANKARA

Tel: 444 9296, Matbaa Sertifika No: 41356

Ankara/TÜRKİYE

bilgi@bizimdijital.com

www.kitapbastir.com

www.bizimajans.com

Kitapta yer alan yazı ve şiirlerin sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak gösterilmeden yazı ve şiirlerin paylaşılması yasaktır Her bir yazarımız elindeki kitapların tüm haklarına sahiptir. Tüm eserlerin telif hakkı yazarına aittir. Yayınevi, eserlerin telifini, yazarların yazılı izni olmadan sahiplenemez.

İÇİNDEKİLER

<i>Ahmet ALTIN</i>	5
<i>Harun MÜJDECI</i>	9
<i>Aynur KILIÇ - Hüseyin FIRAT</i>	14
<i>Ercan ŞEKER</i>	18
<i>Emre YILMAZ</i>	22
<i>Okan KONAK</i>	27
<i>Mehmet Hakan DEĞİRMENCI</i>	31
<i>Sağdet DENİZ</i>	38
<i>Saide DAĞDELEN</i>	45
<i>Seyhan DURU</i>	50
<i>Tuba BALIKCI</i>	56
<i>Zeynep TOPÇUOĞLU</i>	61

*Yolunu kaybettiysen gökyüzüne bak,
Umudunu kaybettiysen öğretmenine bak.*

Esmâ Nur Ayşe ÇELİK

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Ahmet ALTIN

Öğrenme güçlüğü (ÖG) olan öğrenciler, sözlü veya yazılı dili kullanma veya anlama güçlüğü nedeniyle temel becerileri veya akademik içeriği edinmede zorluk yaşarlar. Bu zorluklar öğrencinin okuma, yazma, heceleme, düşünme, konuşma, dinleme veya matematik yapma becerilerini etkileyebilir. Bu bozukluklar, merkezi sinir sistemi işlev bozukluğuna bağlı olduğu tahmin edilen, kişiye özgüdür ve yaşam boyu ortaya çıkabilir. Basitçe ifade edilirse, öğrenme güçlüğü bir işleme güçlüğüdür ve beş duyudan herhangi biri zarar görebilir.

Öğrenme güçlüğü (ÖG) olan öğrenciler, sözlü veya yazılı dili kullanma veya anlama güçlüğü nedeniyle temel becerileri veya akademik içeriği edinmede zorluk yaşarlar. Bu zorluklar öğrencinin okuma, yazma, heceleme, düşünme, konuşma, dinleme veya matematik yapma becerilerini etkileyebilir. Öğrenme güçlükleri, öncelikle öğrencinin zihinsel, fiziksel veya duygusal engellerinden kaynaklanan güçlükleri veya öğrencinin çevresel, kültürel veya ekonomik dezavantajlarından kaynaklanan güçlükleri kapsamaz.

Ülkemizde Rehberlik Araştırma Merkezleri (RAM) ve tam teşekküllü devlet hastanelerinden alınan raporlarla öğrencilerin akranlarına göre zihinsel, bedensel ve duygusal gelişimlerinde anormallik olup olmadığı yapılan testlerle uzmanlarca belirlenir ve raporlanır. Öğrencinin gelişim alanlarında görülen anormallik velinin veya öğretmenin talebi üzerine test edilir. Bu testler sonucunda özel rehabilitasyon eğitimi ve/veya kaynaştırma eğitimi alacağı öğrencinin engellilik oranına göre belirlenir. Bireyselleştirilmiş Eğitim ve Öğretim Planlarına göre de eğitim kurumlarından destekleyici veya tamamlayıcı eğitimlerini alırlar.

Hiç şüphesiz öğrencinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ortam, çocuğun gelişimi üzerinde etkilidir. Yapılan araştırmalara göre anne ve baba eğitimi, aile gelir düzeyi ve yaşanılan yerin coğrafi konumu çocukların öğrenme ve gelişimleri ile pozitif ilişki içindedir.

Gerek İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve gerekse de Çocuk Hakları Evrensel Beyannamesi çocukların eğitim haklarının devlet tarafından yerine getirilmesini zorunlu kılar. Dezavantajlı ortamlarda büyüyen çocukların eğitim hakları devletler tarafından yerine getirilirken birçok destekleyici araçlar işe koyulur. Türkiye’de UNİCEF işbirliğiyle hayata geçirilen İlköğretimde Yetiştirme Programı (İYEP) bu amaçla uygulanan bir destek programıdır. İlkokul 3.sınıf öğrencilerini kapsayan bu programın temel amacı öğrenme kaybı olan ve bu kayıptan dolayı üst sınıflarda zorluk çekeceği öngörülen öğrencilerin bu kayıplarını telafi edecek şekilde hızlandırılmış eğitim faaliyetidir.

Ayrıca öğretmenlerin kendi inisiyatiflerine göre, ders çıkışlarında veya hafta sonları öğrenme güçlüğü veya öğrenme kayıpları yaşayan öğrencilerine destek eğitimleri verdikleri de bilinmektedir. Yasal alt yapısı olmayan ve öğretmenlerin iyi niyetli gayretleri şeklinde ilerleyen bu eğitimlerde bire bir eğitim ortamı oluşturulmasından dolayı, başarılı sonuçlar alındığı görülmektedir. Öğrencinin kendine olan güveninin geldiği, kendi öğrenme sorumluluğu için gayret gösterdiği, öğrenmek için efor sarf ettiği bu girişimler tamamen öğretmenlerin üstün gayret ve emekleri ile gerçekleşmektedir.

Farklı eğitim felsefelerine göre ve gelişim teorilerine göre öğrenme güçlüğü birbirinden farklı tanımlanmıştır. Literatür incelendiğinde bu farklılık görülmektedir. "Öğrenme güçlüğü", "öğrenme yetersizliği" veya "öğrenme bozukluğu" terimleri daha yoğun kullanılmaktadır. Kavram anlamı ülkeden ülkeye değişmekte ve bazen birbirinin yerine kullanılmaktadır. Örneğin, "öğrenme güçlüğü" Amerika Birleşik Devletleri'nde kullanılırken, Birleşik Krallık'ta öğrenme bozukluğu teriminin de kullanılmaktadır.

Öğrenme güçlüğü, kişiye özgüdür ve ortalama veya ortalamanın üzerinde zekâya sahip herhangi bir bireyde öğrenmeyi ve davranışı etkileyebilir. Öğrenme güçlüğü, sözlü veya yazılı dili anlama veya kullanma ile ilgili bir veya daha fazla temel psikolojik süreçteki bozukluk olarak tanımlanır. Bozukluk, dinleme, konuşma, okuma ve heceleme veya matematiksel hesaplamalar yapma konusunda kusurlu bir yetenek olarak kendini gösterebilir. Erken teşhis, öğrenme güçlüğü olan çocukların nihai okul başarısını etkileyen en önemli faktördür.

Öğrenme Güçlüğü Telafi Stratejileri

- Hafıza Teknikleri Stratejisi
- Görsel Yardımlar Stratejisi
- Çoklu Güçlendirme Araçları Kullanım
- Önceki Dersler Üzerine İnşa Etme Stratejisi
- Küçük Adımlar Stratejisi

Öğrenme Güçlüğü Yaşanan Alanlar

- Okuma Yetersizliği
- Yazım Yetersizliği
- Dil ve Konuşma Yetersizliği
- Sosyal Beceriler Edinme Yetersizliği
- Matematik Yetersizliği

Kapsayıcı Eğitim

Özel eğitim öğrenciler genelinde öğrenme güçlüğü teşhisi de konulan öğrencileri de kapsayacak şekilde, çocukların okullarından uzaklaşmadan eğitimlerine devam etmelerine fırsat veren kapsayıcı eğitim tüm dünyada uygulanmaktadır. UNICEF tarafından desteklenen bu küresel eğitim programı ile öğrencilere ücretsiz özel eğitim sunulmaktadır. Bu programda engelin niteliği veya bir öğrencinin ne kadar desteğe ihtiyacı olduğu önemli değildir. Öğrencinin engeline bağlı olarak, öğrenmelerini desteklemek için bireyselleştirilmiş bir eğitim planı (BEP) uygulanır.

Kapsayıcı eğitim modeli, bir öğrencilerin ayrı bir özel eğitim sınıfında eğitim görmesi yerine, gün boyu özel eğitime ihtiyacı olmayan akranlarıyla aynı sınıf ortamında öğrenmesi ve sanki engelsiz bir çocukmuşçasına okula katılması için tasarlanmıştır. BEP planları her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına yardımcı olacak şekilde oluşturulur.

Kaynaştırma Eğitimi

Türkiye’de özel eğitim programlarının ve hizmetlerinin sağlanması 1979’dan beri geliştirilmektedir. 2006 yılında özel eğitim programları ve hizmetleri 12. sınıfa kadar genişletilmiştir. Günümüzde özel eğitim bireysel hak olarak kabul edilmektedir ve öğretmenlerin bu yaklaşımın dışına çıkmaları mümkün değildir. Kaynaştırma eğitiminin amacı, genel ve özel eğitimi birbirinden ayıran engelleri yıkmak ve aynı zamanda öğrenciye toplumdaki diğer öğrencilerden farklı olmadığını hissettirmektir.

Teknoloji Desteği

Teknoloji desteği, engelli bireylerin erişebileceği bir dizi araçtır. Engelli bireylerin, zorunlu olduğu durumlarda yardımcı teknolojiyi kullanmasına izin verilir

Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrenciler İçin Neler Yapılabilir?

Sınıf öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar konusunda özel eğitim öğretmenleri kadar bilgiye sahip olmalıdırlar. Bunun için gerekli mesleki eğitimin verilmesi gerekmektedir. Sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerine rehberlik edecek özel eğitim uzmanları görevlendirilmelidir. Farklılaştırılmış öğretim yöntem ve tekniklerinin sınıf içinde kullanılarak öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin öğrenme hakları ihmal edilmemelidir. Teknolojinin sunduğu imkânların öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin giderilmesinde kullanılması önerilmektedir.